

Padiglione Italia nel mondo BIENNALE 2011

Artisti italiani attivi in Polonia Włosci artyści działający w Polsce

Marco Angelini
Digerire il mondo
Trawienie świata

Istituto Italiano di Cultura di Varsavia
Włoski Instytut Kultury w Warszawie
ul. Marszałkowska 72, Warszawa

POLONIA

Introduzione

La Biennale di Venezia varca, quest'anno, i confini italiani con il "Padiglione Italia nel Mondo" allestito in occasione dei 150 anni dell'Unità d'Italia. Il curatore Vittorio Sgarbi ha coinvolto nel progetto la rete degli Istituti Italiani di Cultura offrendo un'opportunità agli artisti italiani operanti all'estero che potranno esporre le loro opere e dimostrare la varietà, la molteplicità dei percorsi e delle scelte artistiche. È un tentativo di recepire il dialogo fra le culture. Il progetto è rivolto soprattutto ad artisti giovani, frequentatori di vari media e settori dell'arte. Le opere degli artisti selezionati da Sgarbi sono esposte nelle rispettive sedi degli Istituti Italiani di Cultura e, in contemporanea, proiettate su schermo all'interno del Padiglione Italia e pubblicate sul sito internet della Biennale.

Digerire il mondo

Arte e medicina, arte e scienza. Nel suo ultimo ciclo Marco Angelini analizza i rapporti tra queste discipline apparentemente distanti. Trova ispirazione nella ricerca scientifica, negli esperimenti di fisica, nel mondo della medicina. Lo spunto per un quadro può essere dato all'artista dallo sprigionarsi dell'energia, dalla sua trasformazione in luce, dal problema dell'infinito. In opere come "Centro nucleare", "Questo scientifico" tratta dei problemi del mondo contemporaneo, illustra i pericoli e le speranze insite nello sviluppo delle nuove tecnologie. I suoi lavori sono improntati talora alla pura astrazione, altre volte fluttuano fra astrazione e figurazione. Sono trascrizioni di una personale esperienza della realtà. Come ha scritto il critico Alessio Cosentino, Angelini "vede l'arte come processo di digestione del mondo". L'artista è affascinato dai mutamenti in atto nella natura. Si sforza di comprendere le strutture del caos. In "Terraemotus", opera metaforica, ci spiega gli sconvolgimenti provocati dal terremoto. Le vecchie strutture sono superate, ibernata sotto gli strati recenti delle nuove. Nel suo quadro le piante essiccate ricordano organismi ibernati, oasi sparse fra le sabbie del deserto. Che cosa nascondono? I misteri dell'evoluzione? Perché della civiltà? Io vi trovo connessioni con la scienza, con il sistema cellulare, con il codice genetico, così pittorico e così misterioso, ancor oggi imperscrutabile se è vero che al 98% rimane sconosciuto. Vogliamo credere che esista una chiave universale - scrisse Jan Tarasin nel 1983 - con la quale aprire e spiegare i misteri per noi oggi più difficili, più complicati e inaccessibili. D'altra parte sappiamo che organizzando connessioni e fenomeni sempre più originali e ricercati, la natura opera quasi esclusivamente attraverso la complicazione dei motivi d'azione, dei mutui condizionamenti e legami. La complicazione è, dunque, lo scotto da pagare per l'innalzamento dello standard organizzativo della natura. (...) Identici processi avvengono nell'arte sebbene i loro effetti risultino molto più polisemici e problematici. (...) La natura complica i propri prodotti affinché possano espletare compiti sempre nuovi, sempre più complessi e conseguire finalità sempre più diversificate, talora opposte. In arte simili processi si realizzano solo se si riescono ad aggirare le trappole tese dai pastiche stilistici, eclettico-formali, a fondere in una tendenza unitaria, non soggetta a condizionamenti formali di sorta, le contraddizioni della complicazione in luce.

Non so se Marco Angelini conosca i saggi del professor Tarasin, ma so che ne apprezza la pittura e che vi si richiama esplicitamente nei suoi lavori. Rispetto alla finalità, al pari di Tarasin, si sforza di sistemare sulla tela i sistemi del caos. Affrontando tematiche scientifiche, legate al mondo della medicina o della fisica, Angelini intesse un dialogo con lo spettatore. È un artista, perciò rappresenta i problemi scelti in modo individuale, originale, a tratti sorprendente. Il problema è proprio questo perché, come diceva Platone, a un certo punto l'intelletto umano nelle sue speculazioni scientifiche si trova di fronte a un muro e, allora, bisogna ricorrere alla poesia, all'arte, alla metafisica. Non illudiamoci che la scienza possa fornirci le prove dell'esistenza dell'assoluto. La scienza non è la sola modalità di conoscenza del mondo. Nell'ultimo ciclo medico-scientifico Angelini include due tele, "Italia" e "Polonia" in qualche misura "fuori luogo" e sicuramente fuori tema. Sono, però, il naturale completamento delle sue ricerche artistiche e culturali. Nel quadro "Polonia" convogliano le influenze dell'arte italiana e polacca. Si richiama alla pittura di Luigi Fontana, al nostro martirologio e all'artista polacco Jerzy Ryszard Zielinski di cui cita le parole: "Attraverso i dipinti voglio intendermi con la gente". Giova qui riportare un'altra considerazione dello stesso Zielinski, profondamente compatibile con la persona di Angelini: "Voglio dire quel che penso di questo mondo. Perché in fondo vivo, perciò devo farlo".

Małgorzata Czyżyńska

MARCO ANGELINI

Marco Angelini (Roma, 1971). Vive e lavora tra Roma e Varsavia. Si è laureato presso la Facoltà di Sociologia dell'università La Sapienza di Roma per poi intraprendere studi di Psicologia. Studia i legami tra tradizioni culturali e avvenirismo tecnologico in contesti urbani complessi. Concentra la sua ricerca espressiva sulla materia; è partito dall'utilizzo di materiali di recupero per proseguire con sperimentazioni su metalli e plastiche.

Mostre:
2010 *Palazzo del Primate, Bratislava*;
Galleria Art New Media, Varsavia; *Galleria André, Roma*;
2009 *FabbricArt, Roma*; *Wystawa Galeria, Varsavia*;
The Brick Lane Gallery, Londra;
2008 *Galleria White Cube 3, Roma*; *Zamojska Gallery, Zamość*;
Pracownia Gallery, Varsavia;
2007 *Fabs Gallery, Varsavia*; *Onishi Gallery, Chelsea, New York*;
13 Gallery, Varsavia; *Galleria Crispi, Roma*;
2006 *Palazzo della Ragione, Mantova*; *Galleria Gard, Roma*;
2005 *Galleria Art-in, Roma*;
2004 *Biennale delle Arti dell'Unità d'Italia, Reggia di Caserta*.

Marco Angelini (ur. Rzym 1971) mieszka i pracuje między Rzymem a Warszawą. Uzyskał Dyplom magistra na wydziale Socjologii Uniwersytetu La Sapienza w Rzymie. Następnie kontynuował studia z psychologii. Zajmuje się badaniem związków łączących tradycje kulturowe z futurystycznym technologicznym w złożonym kontekście miejskim. Jego poszukiwania nowych sposobów ekspresji są skoncentrowane na materiałach; używa tworzyw z recyklingu, jak również metali i plastiku.

Pokazy:
2010 *Pałac Prymasowski, Bratysława*; *Galleria Art New Media, Warszawa*;
Galleria André, Rzym;
2009 *FabbricArt, Rzym*; *Wystawa Galeria, Warszawa*;
The Brick Lane Gallery, Londyn;
2008 *Galleria White Cube 3, Rzym*; *Galleria Zamojska, Zamość*;
Galleria Pracownia, Warszawa;
2007 *Fabs Gallery, Warszawa*; *Onishi Gallery, Chelsea, Nowy York*;
13 Gallery, Warszawa; *Galleria Crispi, Rzym*;
2006 *Palazzo della Ragione, Mantua*;
2005 *Galleria Art-in Rzym*;
2004 *Biennale delle Arti dell'Unità d'Italia, Pałac w Kasercie 2004*.

Wprowadzenie

Tegoroczne Biennale w Wenecji wychodzi poza granice Włoch. Z okazji 150. rocznicy zjednoczenia Włoch możemy oglądać projekt „Biennale w Wenecji: włoski pawilon na świecie” (Padiglione Italia nel mondo, Biennale 2011). Kurator Vittorio Sgarbi włączył do projektu Biennale sieć Włoskich Instytutów Kultury (IIC). To szansa dla środowiska współczesnych włoskich artystów pracujących za granicą – możliwość zaprezentowania prac, pokazania wielości i różnorodności twórczych dróg i wyborów, próba uchwylenia dialogu kultur. Projekt obejmuje przede wszystkim młodych twórców – artystów różnych mediów, poruszających się po wielu obszarach sztuki. Prace wyróżnionych przez Sgarbiego artystów prezentowane są na wystawach w poszczególnych placówkach Instytutu Kultury, a także w ramach projekcji wideo we włoskim pawilonie na Biennale, oraz na stronie internetowej Biennale.

Trawienie świata

Sztuka i medycyna, sztuka i nauka - w swoim najnowszym cyklu prac Marco Angelini bada związki między tymi z pozoru dalekimi od siebie dziedzinami. Odnajduje inspiracje w badaniach naukowych, w eksperymentach fizycznych, w świecie medycyny. Dla artysty punktem wyjścia dla obrazu może być kwestia wyzwania energii, przetwarzania jej na światło, czy zagadnienie nieskończoności. W swoich pracach jak choćby w „Centrum nuklearnym” (Centrale nucleare), w „Zagadnieniu nauki” (Quesito scientifico) porusza problemy współczesnego świata – pokazuje zagrożenia i nadzieje związane z rozwojem nowych technologii. Jego prace, czasami czysto abstrakcyjne, czasami balansujące na granicy abstrakcji i figuracji, są poetyckim zapisem osobistego przeżywania rzeczywistości. Jak pisał krytyk Alessio Consentino, Angelini „sztukę postrzega jako proces trawienia świata”. Artystę fascynują zmiany zachodzące w naturze. Stara się zgłębić te struktury chaosu. W pięknej, metaforycznej pracy „Terraemotus”, uzmysławia nam jak trzęsienie ziemi zmienia zastane struktury – zachowuje stare, hibernując je pod powierzchnią nowo naniesionych warstw, nowych struktur. Na jego obrazie, tak zasuszone rośliny przypominają tajemnicze, zahibernowane organizmy, oazy rozsypane wśród pisków pustyni. Co kryją? Tajemnice ewolucji, zagadki cywilizacji? Dopatrują się związków z nauką, z systemem komórek, zapisem genetycznym, który jest przecież tak malarski, i tak tajemniczy, nadal niezgłębiony. Przecież wciąż jeszcze nie rozumiemy 98 % zapisu genetycznego.

„Chcemy wierzyć, że istnieje jakiś uniwersalny klucz – pisał Jan Tarasin w 1983 r. – którym będziemy mogli otworzyć i wyjaśnić najtrudniejsze, najbardziej skomplikowane, dziś dla nas niedostępne tajemnice. Z drugiej strony wiemy, że natura organizując coraz to nowe, wyższe związki i zjawiska czyni to niemal wyłącznie poprzez komplikowanie motywów działań, wzajemnych uwarunkowań i powiązań. Komplikacja jest więc ceną za coraz wyższy poziom organizacji natury. (...) Podobne procesy zachodzą w sztuce, choć ich efekty są o wiele bardziej wieloznaczne i problematyczne. (...) Natura komplikuje swoje twory, gdyż mają one spełniać coraz to nowsze, coraz bardziej złożone zadania i osiągnąć coraz różnorodniejsze, czasem niemal przeciwstawne sobie cele. W sztuce podobne procesy udają się tylko tym, którzy potrafią ominąć pułapki zastosowane przez eklektyczne formalno – stylowe mariaże. Którzy sprzeżoności rodzącej się komplikacji potrafią stopić w monolityczną tendencję niezależną od jakichkolwiek formalnych uwarunkowań”. Nie wiem, czy Marco Angelini zna pisma profesora Tarasina, ale wiem, że cenę jego malarstwo, że świadomie odwoluje się do jego prac. Co do celu – tak, jak Tarasin stara się ogarnąć na płótnie systemy chaosu. Dotykając zagadnień naukowych, sięgając do tematyki ze świata medycyny czy fizyki, Angelini prowadzi z widzem dialog. Jest artystą, więc obrazuje wybrane problemy w indywidualny, oryginalny, czasami zaskakujący sposób. O to chodzi, bo przecież jak głosił Platon w pewnym momencie umysł ludzki w swoich poszukiwaniach naukowych dochodzi do ściany i wtedy należy sięgnąć do poezji, sztuki, metafizyki. Nie oczekujemy, że nauka dostarczy nam dowodów na istnienie absolutu, bo nauka nie jest jedynym sposobem poznawania świata.

Do tego najnowszego, „naukowo – medycznego” cyklu prac Angelini dołącza dwa płótna: „Italia” i „Polonia”. Jakby obok, jakby trochę nie w temacie, są jednak dobrym dopełnieniem jego artystycznych i kulturowych poszukiwań. W obrazie „Polonia” łączy wpływy sztuki włoskiej i polskiej. Nawiązuje do malarstwa Luigi Fontana, do naszej martyrologii, i do polskiego artysty Jerzego Ryszarda Zielńskiego cytując jego słowa: „Chcę poprzez obrazy dogadać się z ludźmi”.

Warto tu przywołać inną wypowiedź Zielńskiego, wydaje się, bardzo bliską Angeliniemu:

„Chcę mówić, co o tym świecie myślę. Bo przecież żyję, więc muszę to robić”.

Małgorzata Czyriska

patronato mediatico
patronat medialny

WIADOMOŚCI24.PL

TVP WARSZAWA

GAZZETTA ITALIA

artinfo.pl

RDC
Radio Dla Ciebie

echo
miasta